

ABORT N ' GO

Industridesign som en estetisk driven kritisk praktik.

Konstnärligt examensprojekt i Industridesign, BFA, Konstfack 2009
av Cristine Sundbom

ABORT 'n GO är ett koncept, som baseras på en explorativ design approach.¹ Syftet är att undersöka och problematisera den samtida abortdiskursen i Sverige genom att använda design som ett diskussionsverktyg. Designkonceptet består av ett hemmakit för abort, utarbetat med målet att ge kvinnor fullständig självbestämmanderätt över abort.²

Enligt FNs konvention om mänskliga rättigheter gäller att: ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.”³ Formuleringen *födda* blir viktig för kvinnors mänskliga rättigheter. I Sverige har vi sk. ”fri abort”, men vad innebär det egentligen? Abortlagstiftningen utgår i dag från kvinnors rättigheter, men endast fram till vecka 18. Därefter får kvinnor backa tillbaka för fostrets rättigheter, vilket får konsekvenser för kvinnors medborgarskap och mänskliga rättigheter. Kan detta även påverka synen på tidig abort?⁴

»Är jag omänsklig som enbart upplevt lättnad efter abort?»⁵

Den samtida abortdiskursen i Sverige är problematisk, eftersom den bygger på dubbla normer som kan skapa skuld och skam hos de kvinnor som gör abort. Aborträtten baseras på motstridande ståndpunkter. Den ena är att kvinnor har rätt till abort, utan att bli ifrågasatta. Den andra är att abort ses som något som ska undvikas, vilket implicerar att det är fel att göra abort.⁶

1. Fällman, Daniel 2007, "Designforskningens tre fält", i: Under ytan: En antologi om designforskning. Red: Åsa Harvard, Sara Ilstedt Hjelm, mfl, Raster.

2. Sundbom, Cristine, 2009 *Abort n Go. Med fullständiga rättigheter*, BFA projekt, Konstfack. <http://konstfack.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:430031>

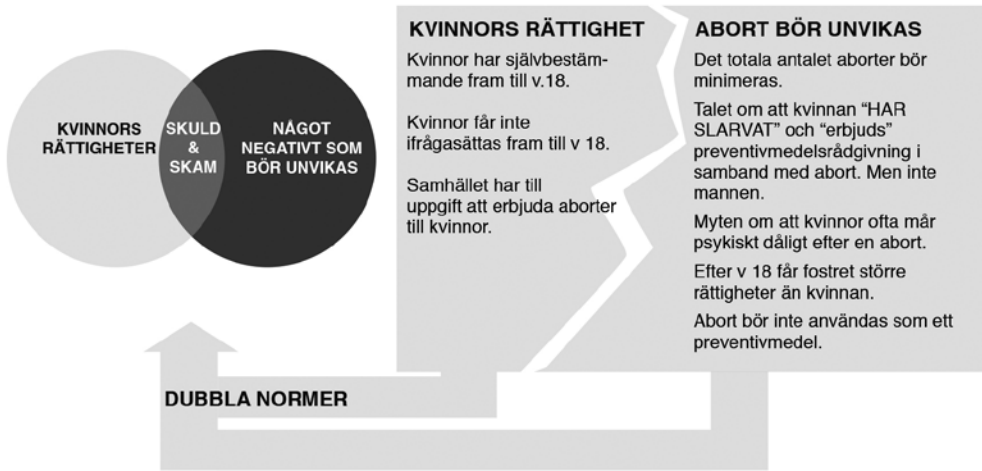
3. FNs Konvention om de mänskliga rättigheterna, Regeringskansliet, 2006, s.4, egen kursivering.

4. "1 § Enligt 3 § abortlagen (1974:595)... Enligt samma paragraf får tillstånd till abort inte lämnas, om fostret kan antas vara livsdugligt utanför livmodern", SOFS 2004:4, sid 4

5. Kero, Anneli, 2005, "Abort - en tabubelagd rättighet.." i: Läkartidningen, nr 48, s.3678. <http://www.lakartidningen.se/07engine.php?articleId=2611>

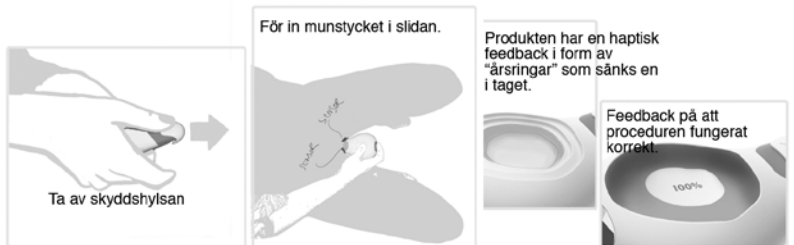
6. *ibid.*

VI HAR FRI ABORT - VAD ÄR PROBLEMET?

ABORT FÅR INTE UPPLEVAS POSITIVT?

Abort n Go baseras på en vetenskaplig studie av Anneli Kero, samt andra undersökningar i ämnet som problematiserar abortdiskursen i Sverige. Keros studie konkluderar att 67%, dvs majoriteten av kvinnorna upplever att den dominerande känslan efter en abort är lättnad, men att de inte känner att de får uttrycka det.¹ Jag gjorde två djupintervjuer, samt hade korta samtal med ett flertal kvinnor och en pojkvän om deras upplevelser av en abort. Många kände sig ifrågasatta och stigmatiserade av läkaren, särskilt om de hade gjort mer än en abort.

ANVÄNDARSCENARIO

Teknologin i designkonceptet är fiktiv. Den har inspirerats av en feministisk abortmetod, menstrual extraction. Den är ursprungligen en manuell aspirationsmetod, men har i konceptet utvecklats till en högteknologisk metod.

7. Kero, Anneli, 2005, "Abort - en tabubelagd rättighet.." i: Läkartidningen, nr 48, s.3678. <http://www.lakartidningen.se/07engine.php?articleId=2611>

INTERAKTIV ÅSIKTSVÄGG

Mitt mål var inte bara att designa ett produktkoncept, utan att försöka problematisera och diskutera abortdiskursen i Sverige utanför det massmediala rummet. Därför inkluderades en interaktiv åsiktsvägg i designkonceptet. Besökare på Konstfacks vårutställning gavs möjligheten till att medverka till resultatet i projektet, genom åsiktsväggen. Från början var väggen helt fri från kommentarer. Tuschpennor placerades på golvet för att försöka uppmana besökarna att skriva. När diskussionen på väggen snabbt växte fram, skapade den stort intresse hos besökarna och det verkade finnas ett stort behov av att diskutera ämnet. Det var också människor som kom fram till mig och berättade om sina egna abortupplevelser. Dessa upplevelser visade sig vara kongruenta med resultatet från Keros studie.

Projektet ställdes ut ett år senare på Designbiennalen i St Etienne i Frankrike. Eftersom jag ville integrera åsikterna från graffiti-väggen, skapade jag i samarbete med musikproducenten Niklas Sandberg en ljuddesigninstallation. Den innehåller en samling av kommentarerna från besökarna på vårutställningen.⁸ För den som är intresserad kan man lyssna på den på soundcloud.⁹ Med Abort n Go startade designprocessen utifrån en ståndpunkt och resulterade i en diskussion. Styrkan i att låta en artefakt fungera som ett diskussionsunderlag är att den ligger närmare förverkligandet av designkonceptet än att enbart argumentera genom det skrivna ordet. Som en besökare skrev: "Tack för att du visar att det är möjligt!"

8. <https://soundcloud.com/muslaban>

9. <https://soundcloud.com/reclaim-the-tant/abort-n-go-produced-by>